

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dissertationes De Actibus Humanis

Karchne, Simon

Augustæ Vindelicorum & Græcensis, 1716

§. IV. Differentia voluntarij habitualis, & virtualis ulterius declaratur, & quodnam ex illis sufficiat, aut non sufficiat in Sacramentorum usu, operibúsque meritorijs.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39981

tentia imaginativa, & sensitiva appetitiva, ergo etiam operatur potentia intellectiva, & volitiva circa easdem: antecedens est sententia primæ, tertiæ & quartæ contra secundam, quia potentia externæ non possunt operari vi solius primæ applicationis, cum sæpè interveniant actiones disparatæ, & impertinentes, ad confectionem Sacramenti, quales interrumpunt actiones Sacramentales, nihilominus post eas perficiuntur istæ, quo casu est manifestum interrumpi primam applicationem potentia externæ, ergo tunc debet fieri aliunde determinatio, à nullo potest fieri proximè, quàm à potentia appetitiva sensitiva, & cum appetitus sensitivus sit cæcus, non potest exercere suos actus, nisi

phantasia repræsentet objectum appetibile, sequitur operari etiam phantasiam. Probato sic antecedente primò, probatur consequentia, si quid obstaret, quo minus tunc operaretur potentia intellectiva, & volitiva, obstaret quod utraque sit distracta ad alia objecta sed hæc distractio non obstat, quia etiam phantasia est distracta ad eadem objecta, ad quæ intellectus, cum hic in via nequeat cogitare de aliquo objecto, quin de eodem cogitet phantasia, & tamen phantasia sic distracta cogitat etiam de actionibus sacramentalibus, ergo etiam intellectus de iisdem potest cogitare voluntasque easdem imperare.

* *
*

§. IV.

Differentia voluntarij habitualis, & virtualis ulterius declaratur, & quænam ex illis sufficiat aut non sufficiat in Sacramentorum præsertim usu operibusque meritorijs.

19. **D**iscrimen inter voluntarium habituale purè, & habituale virtuale facile colligitur ex dictis à *num. 15.* quod utrumque sit physicè præteritum, & neutrum de præsentibus in se existens, nec revocatum, in eo tamen notabiliter differunt, quòd habituale purum nihil physicè post se reliquerit, in quo velut suo effectu perseveret, eoque mediante influat in opus; è contra habituale virtuale perseveret in suo effectu causato physicè ab intentione actuali, quæ nunc est præte-

rita. Quid sit illud in quo ejus virtus continuatur, exposui *num. 18.* Cæterorum Doctorum opiniones de eodem assensu produxi *num. 17.* Ut magis clarescat differentia.

Queritur primò, an & ad quæ opera sufficiat voluntarium habituale, ut censeantur humano modo fieri, valeantque. Resp. 1. sufficere ad causandum præmium, & pœnam ut patet in actibus præteritis meritorijs, & demeritorijs, priores enim movent DEUM ad sui præmiationem, post-

steriores ad sui punitionem, quia etsi in se non existant, existunt tamen in mente divina, proinde habent moralem existentiam, qualis sufficit secundum prudens hominum iudicium ad illos effectus.

Resp. Secundò: sufficere etiam valorem contractus, sic valet donatio facta hodie Petro pro cras *per numerum 16.* Idem est de alijs contractibus, sic si hodie dicas Titio, volo ut mea domus cras sit tua pro mille aureis, Si Titius consentit, adventu diei craftinæ venditio valebit.

20. Resp. Tertio: ad validam Sacramentorum receptionem sufficit voluntarium habituale, imò nec hoc est necessarium in infantibus respectu Sacramentorum, quorum sunt capaces, ut Baptismi, Confirmationis, Eucharistiæ, ordinis etiam Præsbyteralis, & Episcopalis iuxta veriore opinionem, secus Sacramenti Pœnitentiæ, Extr. Unctionis, & Matr.

Ratio primi, quod suscipiens Sacramentum se habeat passivè, & idèò satis est, quòd subjectum sit dispositum ad effectum consequendum, talis dispositio est intentio suscipiendi Sacramentum prius elicita, postea non revocata.

E contra intentio Ministri conficiendis Sacramentum ad actiones externas Sacramentales activè physicè concurrat, nam concurrat applicando potentias externas executivas ad executionem actionum Sacramentalium, quæ applicatio fit in genere influxus physici, qua propter est necessaria in Ministro intentio actualis formalis, aut virtualis declarata à *num. 17.* excepto Matrimonio, etsi ipsi contrahentes sint ejus ministri, quia Matrimonium est con-

tractus, ad valorem autem contractuum sufficit intentio habitualis per *num. 16. & 19.* Gobat. *tr. 1 n. 76.* Dicastill. *de Sacram. tr. 1. D. 3. dub. 6. n. 137.*

Ratio secundi, & tertij est ex communi cum Vasq. apud Bernal. *de Sacram. D. 48. 1. 2. ex S. Th. in supplement. q. 39. art. 2.* quod quædam Sacramenta prærequirant, actum suscipientis, ut partem essentialem, ut Pœnit. dolorem & peccatorum confessionem, Matrimonium consensum positivum in mutuum corporum traditionem, Extr. Unctio peccatum juxta multos cum cit. S. Th. *q. 32. a. 4. ad 2.* aut potentiam proximam peccandi, atque adèò usum rationis, prout multi sentiunt cum Soarez, contenti, quòd homo sit capax tentationis in agone, sic enim jam est capax effectus hujus Sacramenti.

In reliquis Sacramentis, in quibus non requiritur actus suscipientis ad valorem, sed potestas quædam Spiritualis divinitus confertur, necesse non est, ut subjectum actualiter habeat usum rationis, & idèò infantes alijs destituti usu rationis capaces sunt eorum, Christus enim defacto in infantibus &c. non exigit usum rationis prout constat ex declaratione ac traditione Ecclesiæ infantes baptizantis, à Baptismo autè fit argumentum ad Confirmat. Evch. & Ordinem; de quo ulterius probatur *ex c. unic. de clerico per saltum promoti*: ubi Innoc. 3. præcipit ut ordinatus ante annos discretionis in Minoristam, & Subdiaconum postea omissio Diaconatu in Presbyterum, ordinetur in Diaconum, quin jubeat repeti ordines collatos, ergò sentit collationem valuisse, inde autem conficitur, quòd etiam valuisset Diaconatus,

tus, & Episcopatus collatio. Sacramentum siquidem Ordinis ex suo conceptu nullum suscipientis actum in se includit, sed confert solum quandam potestatem ad Sacramenta ritè peragenda, & Ministranda, sicut Baptismus confert potestatem ad eadem recipienda.

Quare olim licitè, ac fructuosè infantibus post Baptismum mox conferebatur Confirmatio, & multis in locis in primæ Ecclesiæ Eucharistia sub specie Vini, & etiamnum hic mos viget apud Ruthenos, & Græcos etiam Catholicos, *Lug. de Evch. D. 13. à n. 10.* at apud Latinos prohibetur Eucharistia nunc infantibus conferri, si tamen conferretur, haberet effectum, quia ex parte recipientis nullum committitur delictum.

21. Infantes non esse capaces ordinum majorum tradiderunt Durandus, & Petrus Soto, eo quod ordinatus transferatur ad peculiarem statum, & novam vitæ professionem, ac imponantur illi onera majora, aut minora pro qualitate Ordinis, quæ translatio, ac impositio fieri non potest sine proprio Consensu, idque videntur innuere verba illa ordinantis, *accipe potestatem, accipe Spiritum S. Conf.* infans est incapax exercitij Ordinis, ergò etiam Ordinis. Resp. cum Esparza *de Sacram. q. 106. art. 5. & ad 2.* negando ordinato ullum onus imponi, sed purus favor, nempe potestas ordinis cum potestate agendi omnia, quæ voluerit, ac si ordinatus non esset, liber enim foret ante ratificationem à voto castitatis, recitatione officij.

In Episcopatu tamen sunt duo discernenda: potestas ordinis; & potestas jurisdictionis, hæc sita est in cura pasto-

rali, ac matrimonio Spirituali cum Ecclesiâ, cum onere eam gubernandi; ut conferatur potestas ordinis, non est opus consensu, at benè ut conferatur potestas jurisdictionis, & hoc modo intelligendi sunt multi cum S. Th. *cit. q. 39. a. 2.* negantes, valide conferri infantibus Episcopatum. Secus de potestate Ordinis, nec verba ordinantis exigunt in ordinato acceptionem traditæ potestatis, quia solum significant, quod ordinans conferat potestatem non per modum contractus, vel donationis, sed per modum efficacis imperij, & operationis, quasi dicat: confero tibi, habeas potestatem talem &c. sicut similis sensus est, dum in Baptismo dicitur parvulo: *accipe signum Crucis, accipe Sal sapientia &c.*

Ad Confirmationem est disparitas, quòd exercitium ordinis sit isto posterius, est enim actus Ordinis, impedito autem posteriore, non impeditur necessario id, quod prius est.

22. Resp. quartò: ad q. 1. in adultis etiam ad receptionem validam Sacramentorum requiritur intentio, sive positivus consensus habitualis, seu præteritus non revocatus, exceptâ Eucharistiâ. Ita ferè omnes ex verissima sententia contra Cajet. nam Conc. Carthagin. 3. c. 34. & Arausican. 1. c. 22. dat potestatem Baptizandi adultos tunc solum, quando prius Baptismum petierunt, nunc autem sunt usu rationis destituti, ergò ex mente Conciliorum Baptismus adultorum est nullus sinè ipsorum positivo consensu. Inter infantes, & adultos est disparitas, quòd hi se ipsos juvare possint, secus illi.

Dices pro Cajet. ut validè recipiatur Sacramentum sufficit quod recipiens ca-

reat

teat positivâ resistentiâ, idque videtur colligi ex Florent. ff. 25. in Armenor. Instruēt. §. 5. Ubi non meminit intentionis ex parte recipientis, cum tamen ultra materiam, & formam expresserit personam Ministri, & hujus intentionem. Secundò ad contrahendum originale non requiritur proprius consensus, sed sufficit alienus nempe Adami, ergo etiam ut deleatur per Baptismum non est necessarius proprius consensus.

Tertiò recipiens se habet passivè, ergò sufficit si positivè non resistat. Quarto Extrema Unctio solet conferri etiam eam non petentibus; similiter Evcharistia porrigitur infirmo extra seposito, licet eam prius non desideraverit.

Resp. ad primum, negando assumptum. Ad probationem ex Florent. Dico ab illo ibi tradi doctrinam communem omnibus Sacramentis, intentio recipientis non est communis.

Ad secundum consequentia tenet de infantibus, & adultis perpetuò amentibus, secùs qui aliquando pollebant usu rationis.

Ad tertium Resp. se habere merè passivè, non tamen coactè sed voluntariè, & idèò necessaria est intentio.

Ad quartum: ut quis extremè inungi possit non requiritur expressa Sacramenti hujus petitio, sed sufficit implicita præsumpta inclusa in generali voluntate, qua de quovis infirmo Christiano rationaliter præsumitur, nimirum quòd velit mori more Christiano, ac præmuniri omnibus auxilijs Spiritualibus etiam non præceptis, consequenter etiam recipere Extremam Unctionem, etsi probabiliter non sit præcepta. Similiter volens Chri-

R, P, Karch, Diff.

stianè mori vult omnia præcepta implere; inter quæ etiam est præceptum Sumendi Evcharistiam in fine vitæ.

In responso quarto excepi Evcharistiam, quia cum hæc sit Sacramentum permanens confectum ante receptionem, idèò ut valida sit receptio, non requiritur ad ejus valorem recipientis intentio; nihilominus adultus justus non sumeret Evcharistiam Sacramentaliter, id est, cum effectu gratiæ, etsi sit dispositus, si quis ei dormienti, aut vigilanti porrigeret panem tanquam communem, re ipsa tamen consecratum, quia Sacramentaliter non prodest ultra Christi institutionem, Christus autem non instituit, ut sic porrectus manducanti proffit Bernal. de Sacram. D. 19 n. 85.

Exdictis 4. n. 19. Inf. primò inhabilem hodie ad contrahendum posse hodie validè contrahere pro futuro, quo inhabilitas tollitur, sicut potest donare rem nondum suam, sed quam habiturus est tempore, pro quo donat. Hinc licitè potest quis cum consanguinea contrahere sponsalia sub conditione Papalis dispensationis, quæ valebunt purificatâ conditione sine requisito novo consensu uti docui in tr. Canonistico in quartum decretal. n. 40. ex Sanch. Lib. 5. de Matr. D. 5. n. 12. Layman. Lib. 5. part. 2. c. 7. n. 4. tradente cum alijs regulam hanc generalem: *paria sunt, aliquid disponere in tempore habili, vel in tempore inhabili, si effectus conferatur in tempus habile: & è contra: sicut non licet disponere in tempore inhabili, ita nec in tempore habili, si effectus conferatur in tempus inhabile.*

Ex priorè parte regulæ sequitur uni-

C

ver-

verfaliter voluntatem præteritam elicitam ab inhabili pro tempore habili habere effectum moralem perinde, ac si inhabilitas non præcessisset, quando inhabilitas est juris positivi, seu ex defectu alicujus, quod requirunt jura, ut talis voluntas habeat suum effectum moralem, sic testamentum factum ab inhabili pro tempore habilitatis, valet tunc quando existit habilitas.

24. Pars eadem prima non est certa, plurimi enim probabiliter dissentiunt apud Patrit. Sporer, *de Matr. n. 185.* & ideo *in cit. tr. de Matr.* expressi cum Gobat, quod consanguineus Sponsus non sit pœnis cogendus ad contrahendum Matr. etiam post sublatum impedimentum consanguinitatis per dispensationem, quia Sponsalia ejusmodi sunt penitus invalida, nec Sponsi tenentur expectare eventum dispensationis, sed possunt licite contrahere cum aliis. Nec juramentum Sponsalibus hisce adjectum est validum, estque illicitum utpote de re illicita. Unde nec pœna adjectâ resilienti valet, velut accessoria contractui inito, & illicito, ita DD. apud Sanch. *à n. 6. & cit.* Laym.

Imò utriusque Sententiæ Authores concordant, quod, si inhabilitas fundetur in defectu alicujus principij requisiti ut influentis in volitionem, hanc non valere ab inhabili positam pro tempore, quo erit habilis, quia sic nunquam elicitur illa volitio postmodum ab illo principio, unde Minorennis testamentum factum pro tempore Majorennitatis est invalidum, quia inhabilitas Minorennis provenit à defectu rationis sufficientis, quæ sufficientia actui celebrato non supervenit ex pleniore deliberatione Majorennis, hæc enim non

facit quod testamentum prius factum sit confectum ex pleniore discretionem.

Inf. secundò: *ex n. 20.* cum ad valide recipiendum Sacramentum sufficiat voluntas habitualis, sequitur quod præmittens absolutioni Sacramentali pœnitentiæ dolorem de peccatis animo hæc confitendi, valide, & licite possit absolvi, etsi absolutio sequatur post unam alteramve diem dummodo dolor non revocetur, fuitque hic formaliter aut virtualiter relatus ad confessionem, id est, conceptus animo confitendi, stante enim tali relatione stat moralis unitas inter partes hujus Sacramenti.

Inf. tertio, ebrius lethaliter vulnerato, quando ebrietas non est culpabilis mortaliter (qualis est censeatur, debet ita constare, ut sit innegabilis, quia aliter culpa gravis non est præsumenda) potest dari Extrema Unctio, imò etiam absolutio conditionata, etsi nullum doloris Signum advertatur, dummodo prudenter præsumi possit datum, seu habitualis doloris existentia prout regulariter præsumi potest. Vide n. 259.

Inf. quartò: fore verum Martyrem, qui ob fidem in vinculis dormiens occideretur, dummodo prius secum statuerit pro fide mori, nam ad Martyrium sufficit habitualis acceptatio mortis pro Christo, Martyr enim non debet se habere activè, seu mors non potest esse illi voluntaria per modum effectus, sed debet se habere passivè, permisivè, proinde debet non resistere Tyranno, morsque esse illi voluntaria per modum objecti voliti, qualiter est volita, si acceptatâ sit.

25. Quæ. 2. an ad merendum sufficiat voluntas habitualis, vel sit necessaria actu

actualis, aut saltem virtualis. Actualis foret si quis cum actuali advertentiâ, & libertate opus facit ex fine honesto. Habitualis esset, si quis e. g. mane intendat omnia sua diurna opera facere & offerre ad DEI Gloriam, postea immemor tum habitæ suæ matutinæ intentionis, tum DEI, operatur e. g. *orat, studet, scribit, &c.* quin aliquid actu existat elictum, & physicè causatum à præterita intentione. Virtualis erit, si intentio præterita, quando physicè existit, physicè aliquem actum produxerit, in quo moraliter perseverat, eoque mediante influit in opus præiens meritorium. Hic non quaritur an ad opera condignè vitæ æternæ meritoria necesse sit, ea vel proximè elici à Charitate, aut saltem ab hac imperari prout plures contendunt cum Scot. Bellarm. *Sporer. tr. 1. Procmiali c. 2. n. 22.* vel verò absque ulla relatione charitatis ad DEUM sufficiat opus bonum procedere à persona existente in gratia DEI, prout Vasq. & alij probant, quorum sententia est probabilior, hoc ipso enim tale opus supernaturale elevatur ad valorem vitæ æternæ à gratia habituali ex Marci. 9. & Matth. 10. Ubi spondet Christus, quòd nullum virtutis opus quamvis minimum mercede carebit, & Matth. 27. tribuitur vita æterna justis propter eorum opera moralia misericordiæ; *esurivi inquit & dedistis mihi manducare.* Resp. nunc sufficere virtualem, secus habitua-lem, ut opera in se sint meritoria. Ratio à paritate Sacramentorum ad quorum valorem sufficit, estque ad minimum necessaria intentio virtualis per *num. 20.* Confirmatur à priori cum *Amic. 1. 2 D. 35. n. 120.* illa intentio est sufficiens, & ne-

cessaria ad merendum apud DEUM, quæ est apta facere unum moraliter cum opere subsequente, sed talis est virtualis, hæc enim perseverat in aliquo suo effectu in opus meritorium, cum quali effectu apta est facere moraliter unum cum opere meritorio; secus intentio habitualis, utpote nec in se, nec in ullo effectu suo existens dum fit opus meritorium; quòd enim, quis manè per actum aliquem e. g. charitatis se ipsum, suæque omnia opera totius dici in DEUM ut in finem supernaturalem referat, imperetque, sequitur quidem, quod omnia opera prævisia, ac ad DEUM ordinata absque novo imperio, dum fiunt actu, sint condignè meritoria apud DEUM vi præcedentis imperij, seu in ipso imperio opera illa imperante, hæc tamen in se nihil virtutis accipiunt ab illo imperio, cum hoc in se tunc non existat, nec in ullo suo effectu, idcirco non potest cum operibus subsequens facere unum moraliter opus. Accedit quòd intentio offerens opera subsequencia notabiliter. Ista antecedens interrumpitur, non solum per voluntatem contrariam sed etiam per dissipatam.

Nec sufficit, quod quis ita habitualiter sit dispositus, quod si interrogaretur, aut adverteret, actu in DEUM dirigeret, hoc enim non sufficit ad merendum, sicut nec ad demerendum sufficiunt opera, quæ faceremus, si adverteremus, DEUS enim non præmiat, nec punit opera sub conditione futura, uti docet S. Aug. contra semipelagianos, sed quæ actu fiunt cum libertate, & advertentiâ; utrumque hoc optimè solvitur per intentionem virtualem præsertim à nobis explicatam *n. 18.*